

**Жінки їхніх
чоловіків.
Старі люди**

Софія Андрухович

Жінки їхніх чоловіків. Старі люди

ЛЬВІВ
ВИДАВНИЦТВО СТАРОГО ЛЕВА
2023

УДК 821.161.2-3

А 66

Софія Андрухович

А 66 Жінки їхніх чоловіків. Старі люди [Текст] : коротка проза ; повість / Софія Андрухович. — Львів : Видавництво Старого Лева, 2023. — 288 с. — (Серія «Новітня класика»).

ISBN 978-966-448-125-7

Софія Андрухович — авторка, яка вміє заглядати в душу до своїх персонажів. Вона створює їх такими глибокими, неочевидними, переконливими, що, познайомившись з ними вперше, не забудеш їх та й навряд чи відпустиш, а може, то вони не відпускатимуть тебе. Тож перевидання двох ранніх книжок Софії Андрухович: збірки оповідань «Жінки їхніх чоловіків» та повісті «Старі люди» з ілюстраціями Олени Стельмах — це повернення до історій непересічних і водночас буденних жінок і чоловіків, частіше все-таки жінок. Це історії про тілесність та ідентичність, про межі та їхню відсутність, про любов і проживання, злиття й відокремлення, пошук себе та в собі, спокусу, спокушання і відторгнення. Це калейдоскоп жінок, яких мрієш зустріти і хочеш уникати, а також історія однієї пари, у якої були роки за плечима, та не було старості, лиш велика любов і вміння бути тут і зараз, проживаючи кожну мить разом.

УДК 821.161.2-3

ISBN 978-966-448-113-4
(серія «Новітня класика»)

© Софія Андрухович, текст, 2003, 2005
© Олена Стельмах, художнє оформлення, 2023
© Видавництво Старого Лева, 2023

ISBN 978-966-448-125-7

Усі права застережено

ЖІНКИ ЇХНІХ ЧОЛОВІКІВ

Роверандум

для М.

Так називається одна з казок Толкіна про пригоди песика на ім'я Ровер. Пси і ровери роблять мене щасливою — хоч і на коротко, зате регулярно і по-справжньому. Я побоююся машин, боліт, мертвих роздушених жаб, а найдужче — людей. Але псам і роверам я довіряю.

Щодня ми з Мерічкою зустрічаємося навпроти арки мого будинку. Перш ніж вийти з дому, я намагаюся знайти найоптимальнішу комбінацію одягу: коли різко почалася майже літня спека, я їздила у майці з короткими рукавами і в сандалях. Мерічка теж була в сандалях, але у светрі, бо вона зазвичай мерзне. Після того як знову стало зимно і почалися дощі, з одягом у мене стало сутужніше. Якби не Мерічка, яка безпомилково підбрала все найвідповідніше, я б і досі мерзла в руки і мене продував би наскрізь озерний вітер.

До правої кишені чорної вітрівки кладу ключ від підвалу, до лівої — ключі від дому і рукавиці. Довго тлумлюся, намагаючись протиснути раму у вузьку щілину дверей підвалу. Вони не відчиняються як слід через потворну і вкрай непотрібну сусідську шафу (сусіди мають дві кімнати: одну — на третьому поверсі, другу — у підвалі, біля мого ровера; таким чином вони швидше сусіди мого ровера, ніж мої). Нарешті повертаю в арку. Мерічка у своїй смугастій шапочці вже чекає на мене з протилежного боку, зайнята, як завжди, підкручуванням якихось гайок, регулюванням керма чи впорядкуванням передач.

Мерічка купила свій ровер узимку, коли настало потепління. Вона довго складала гроші на газову колонку, а потім раптом узяла і вирішила купити ровер. У той час у місті майже все було позачинювано: як сніг на голову впала якась страшна податкова. На магазинах висіли таблички «Переоблік», «Перезмінка» і «Ремонт». Підозріло теплий вітер носив порожнім ринком сміття — від жінки, яка продавала цуценят, і до двох чоловіків з якимось дрібним причандаллям. (Була ще сірошкіра брудна баба зі смердючими чебуреками, але я мовчу про неї — Мерічка не любить чебуреків.)

Павільйон, де зазвичай продавали беушні ровери, був настільки порожнім, що здавався зовсім крихітним, покинутим і беззахисним. Ми розгублено зупинилися біля жінки із цуценятами. Нас було п'ятеро: я, Мерічка, Назар, Тарас і ще один Тарас. Другого Тараса ми захопили з собою лише з практичних міркувань: він начебто найліпше з нас усіх розумівся на роверах і мав допомогти Мерічці вибрати. Але

оскільки вибирати не було з чого, ми стояли і дивилися на цуценят. Цуценят теж було п'ятеро, і вони лазили дном картонної коробки, як гусінь. Перше цуценя нагадувало гусінь найбільше: воно було довге і худе, у світлому напівпрозорому пушку, з пулькатими очима і довгим рухливим носиком. Друге і третє були б однаковісінькими — круглі й товстенькі, з короткою і жорсткою сірою шерстю, — якби не вушка: у другого щеняти вони мало не перевершували за довжиною коротенькі лапки, натомість у третього були щільно притиснутими до голови і зовсім крихітними. Четверте руде цуценя, мало не втричі більше за інших, виглядало як дивної форми кучерява подушка. А п'яте, майже лисе, рожевувате, плямисте, з довгим тонким щурячим хвостом, здається, страждало від прорізування першого зуба: воно самозабутньо смоктало якусь гумову паличку.

— Беріть болоночок, молоді люди, — звернулася до нас жінка. — Чистокровні болоночки, ласкові й потульні. По одній гривні.

— Та ні, дякуємо, — відповіла їй Мерічка, усміхнувшись до «болоночок». — Ми хочемо купити ровер.

Жінка покопирсалася в кишенях, витягла клаптик паперу, олівець і швидко нашкребла щось, затиснувши олівець лівою рукою.

— Це телефон Лесі, власниці, — простягнула вона клаптик Мерічці. — Подзвоніть їй — приїде Уляна і покаже вам ровери.

За п'ятнадцять хвилин до нас підійшов якийсь товстий дядько в бейсболці, футболці, дутій куртці, випрасуваних «під кант» штанах і черевиках із затупленими носами.

— Це ви хочете купити ровер? — високим, але нахабним голосом запитав дядько.

Ми кивнули.

— Хто з вас хоче купити ровер?

— Я, — сказала Мерічка.

— Ти? — запитав дядько.

— Я, — несміло підтвердила Мерічка.

— Треба сідати в машину і їхати на інший кінець міста. Вільних місць тільки два. З тобою ще хтось поїде? Хтось, хто розуміється на роверах?

За хвилину дядько запакував переляканих Мерічку і другого Тараса до машини з якимись чоловіками. Проїжджаючи повз нас, Мерічка крикнула через вікно:

— Якщо я не повернусь, то... — решту слів підхопив вітер і поніс разом із сміттям порожнім базаром.

— Насправді той дядько — це тітка, — сказала я, дивлячись услід машині. — У нього були жіночі груди.

Схвильована Мерічка з ровером повернулася десь за годину. Збуджена і задихана, вона ніяк не могла розповісти, як чоловікоподібна Леся-Уляна завезла їх чортзна-куди, наказала залишатися в машині, а потім власноруч винесла зі старої перехнябленої халупи п'ять роверів, як вона довго і незрозуміло розповідала про переваги та недоліки кожного, і як вони з другим Тарасом мовчки втупилися в колеса, і як нарешті Леся-Уляна не витримала і гиркнула до другого Тараса:

— Ти взагалі дупля преш у роверах?

(Ми потім довго розмірковували, чому вона сказала саме «преш», а не «б'єш», — може, Мерічка погано почула, або